

[Per Stig Møller]

En tredje alvorlig regional konflikt står på i Centralamerika, hvor en lovende fredsproces er i gang, og hvor vi støtter Costa Ricas præsident i hans bestræbelser for at opnå en demokratisk fred, som sætter en stopper for regionens borgerkrige, der jo føres med såvel russiske som amerikanske våben, ikke alene i Nicaragua, men også i El Salvador.

Fra den centralamerikanske stat Cuba til Afrika udgår russiskfinansierede tropper, som bør trækkes tilbage. Det vil være et godt eksempel på brud med Bresjnevs imperialistiske forsøg på at plante russiske marionetter overalt i verden ved hjælp af egne eller stedfortrædende tropper.

Heldigvis synes Gorbatsjov efterhånden at være træt af Etiopiens krig mod det besatte Eritrea, som kun kan fordømmes. Denne besættelseskrig må bringes til ophør, så Etiopiens regering kan bruge kræfterne på at forbedre forholdene i sit eget land. Etiopien er i høj grad blevet katastrofeområde på grund af denne regering.

I det hele taget viser det sig, at de marxistiske regimer i den sydlige verden har skabt en fattigdom, der nok kan mildnes af en ny Nord-Syd-orden, men som først vil ophøre den dag, disse lande selv formår at indrette sig på en ny måde. Vi kan jo bare se på Asien, hvor de økonomisk dårligst kørende lande just er de lande, der er under kommunistisk regime: Nordkorea, Vietnam, Kampuchea, Laos og Kina, der dog har fremgang på grund af en liberaliseret økonomisk politik. Og netop lande med liberale økonomier har opnået en økonomisk vækst af sådanne dimensioner, at man med rette taler om Stillehavet som dynamoen for det næste århundrede.

Derfor er en ny økonomisk verdensorden ikke alene afhængig af de fornødne aftaler med den nordlige verden, som vi skal tilstræbe, men også et spørgsmål om, hvordan landene i den sydlige verden selv indretter sig, hvilket i grunden er ret så opmuntrende. Med disse erfaringer kan den nødvendige Nord-Syd-dialog blive både mere realistisk og mere resultatrig end hidtil.

Et område, der især har vanskeligheder af politiske grunde, er det sydlige Afrika. Vi er alle imod Sydafrikas apartheidpolitik og destabiliseringspolitik over for frontlinjestaterne. Ligesom Cuba må ud af Angola, må Sydafrika naturligvis også. Vi strammer for tiden blokader-

ne i håb om, at det må hjælpe, men ser foreløbig blot, at ekstremisterne styrkes i Sydafrika. Vi må nok til at supplere denne politik med en mere åben holdning til især de unge i Sydafrika, som i vidt omfang holdes i uvidenhed om systemets virkninger og derfor vanskeligt kan nå til erkendelse af de faktiske vilkår i landet, uden at de kommer i kontakt med omverdenen. Under alle omstændigheder skal vi intensivere hjælpen til ofrene for apartheid, uanset regimet søger at forhindre os deri.

I Golfen fortsætter en anden meningsløs krig: krigen mellem Iran og Irak, og jeg er enig i de bemærkninger, som hr. Lasse Budtz gjorde om kurderne. Denne krig standses næppe, før FN får vedtaget ganske strenge forholdsregler over for de stridende parter.

FN må sikkert også ind i Sydøstasien, hvor den vietnamesiske besættelse af Kampuchea må høre op. Menneskerettighederne og folkenes selvbestemmelsesret må også respekteres af Vietnam, der fortsat skaber nye bådflugtninge.

Men forskellige folkeslags vilje til at ryste fremmed åg og fremmede, militært påførte systemer af sig slår for tiden ud helt inde i Sovjet og i Kina. Armenierne og balterne rører på sig ligesom tibetanerne i Kina. Den nye glastnost-politik synes at komme til kort, når de armeneske ledere fængsles i hemmelighed og anklages efter den berygtede paragraf om anti-sovjetisk virksomhed og propaganda.

De nationale og religiøse bevægelser viser, at store magter kan blive så store, at de er blevet for store, og netop sådanne magters ihærdige forsøg på at bevare den erobrede størrelse har ofte kastet verden ud i uro og i krige. Uroen ophører ikke ved, at vi velsigner en forstærket undertrykkelse, men alene ved, at vi medvirker til at give disse folkeslag større frihed på vej til den frihed for andres indblanding, som må gælde alle folk, og hvori vi jo er enige med hr. Gorbatsjov. De nationale og religiøse bevægelser opkomst i 1980'erne vil givetvis forstærkes i 1990'erne.

Også de demokratiske forandringer vil meget snart ændre storpolitikken. Det vil ikke gå sporløst hen, at russerne bliver et mindretal i Sovjet, ligesom den amerikanske udenrigspolitik må forventes at undergå forandringer den dag, de hvide med rødder i Vesteuropa kommer i mindretal derovre. Måske vil vi opleve, at de to supermagter hver for sig retter blikket et helt